

Številka: 0131-1/2019/3
Datum: 19. 3. 2019

Vlada Republike Slovenije
Marjan Šarec, predsednik Vlade RS
Gregorčičeva 20-25

1000 Ljubljana
Gp.kpv@gov.si

ZADEVA: SKLEPI 21. REDNE LETNE SKUPŠČINE ZDRUŽENJA OBČIN SLOVENIJE

Spoštovani,

županje in župani občin članic so na 21. redni letni Skupščini Združenja občin Slovenije, ki je 11. 3. 2019 potekala v Litiji, sprejeli sklepe in stališča, za katere verjamemo, da so dobra podlaga za pripravo sprememb in izboljšav predpisov.

Na Skupščino smo povabili tudi ministra za javno upravo Rudija Medveda, ki se je povabilu prijazno odzval in v pogovoru z župani je bilo obravnavanih kar nekaj tem.

V nadaljevanju vam pošiljamo sprejete sklepe in stališča in naprošamo za njihovo obravnavo:

Povprečnina in sprememba ZFO

Sedaj določena povprečnina nikakor na zadošča za kritje stroškov, ki jih občinam nalaga zakonodaja. Z delom je pričela delovna skupina za pripravo predlogov za znižanje stroškov občin in tudi minister za javno upravo Rudi Medved pričakuje rezultate, ki bodo resnično znižali stroške občinam. Občine se nalog ne branijo, vendar pa je treba zagotoviti njihovo financiranje.

Ob spremembi ZFO je bil ZOS proti temu, da se pri izračunu povprečnih stroškov občin upošteva samo povprečje stroškov zadnjih treh let in to brez inflacije. S tem je bilo občinam odvzetih kar nekaj sredstev. Že v sam izračun določitve povprečnine je treba ponovno vpeljati tudi inflacijo. S tem občine ne bi še dodatno izgubljale prepotrebna finančna sredstva. Prav tako pa je treba najti ustrezno formulo, ki bo upoštevala vse značilnosti občin in bo izračunala dejanske stroške. S tem se bi končala vsakoletna pogajanja za višino povprečnine.

ZOS tako predlaga spremembo ZFO v smeri, da se inflacija ponovno vključi v izračun stroškov občin in spremembo določil, ki dopuščajo vladi, da sprejme višino povprečnine brez dogovora z občinami.

Sprememba Zakona o poslancih

Leta 2011 je bilo s sprejetjem novele Zakona o poslancih, ki ureja nezdržljivost županske in poslanske funkcije, za področje lokalne samouprave storjeno veliko škode, saj se je na ta način pretrgal stik med zakonodajnim telesom, ki določa vsebino zakonodaje in občinami, ki to zakonodajo izvajajo v praksi. V tem času je prišlo do sprejetja več zakonov, ki so naložili občinam veliko nalog in finančnih bremen.

Da bi se ponovno vzpostavilo ravnovesje v smislu, da poslanci in poslanke poznajo dejanske težave in potrebe na lokalnem nivoju ter s tem v vidu sprejemajo tudi potrebno zakonodajo, ZOS predlaga spremembo Zakon o poslancih, s katero se odpravi nezdržljivost županske in poslanske funkcije.

Ureditev nesorazmerij med plačami županov in direktorji občinskih uprav in javnih zavodov

S sprejetjem dogovora med Vlado in sindikati javnega sektorja je prišlo do sprostitve varčevalnih ukrepov na področju plač in posledično do še večjih nesorazmerij med županskimi plačam, plačami direktorjev občinskih uprav, ravnateljev vrtcev in direktorjev javnih zavodov.

Zavzemamo se, da bi se tudi skozi ustrezna plačna sorazmerja uredil položaj županov, saj ti nosijo vso odgovornost za vodenje občine, tako pozivamo k spremembi zakonodaje, ki ureja plače funkcionarjev.

Centralizacija države

Da je Slovenija vse preveč centralizirana, opozarjajo tudi strokovnjaki EU. Na to je ZOS opozoril tudi že v postopku sprejemanja Strategija razvoja lokalne samouprave. V zadnjih letih smo priča zapiranju krajevnih uradov in drugih državnih služb, ki zapirajo pisarne in se te koncentrirajo v mestih. Prav tako pa se zapirajo poštne in bančne poslovalnice, ukinjajo bankomati. Vse to pa oddaljuje storitve od uporabnikov in posledično zavira tudi skladni regionalni razvoj Slovenije, kar je nesprejemljivo. Kot primer naj navedemo podatek, da je kar nekaj občin s Pošto Slovenije sklenilo pogodbo in v svojih prostorih zagotovilo poštne storitve za svoje občane, vendar so bili s strani Ministrstva za javno upravo pozvani, da prenehajo s to dejavnostjo, saj naj bi bila v neskladju z zakonodajo. Na to so županje in župani na skupščini že opozorili ministra za javno upravo Rudija Medveda, ta je obljubil preučitev zadeve.

Da bi se vsem prebivalcem Slovenije zagotovilo enakovreden oz. vsaj primerljiv dostop do storitev, ZOS poziva Vlado RS in pristojna ministrstva, da se konča zapiranje krajevnih uradov in drugih državnih služb v manjših krajih. Prav tako naj v okviru svojih pristojnosti pristopi k pogovorom s Pošto Slovenije in bankami, z namenom, da se ustavi nadaljnje zapiranje poslovalnic.

Razsodba Arbitražnega sodišča

Junija 2017 je Vlada imenovala medresorsko skupino za implementacijo arbitražne razsodbe. Delovno skupino sestavljajo predstavniki vseh ministrstev, njene aktivnosti pa so usmerjene k reševanju življenjskih situacij ljudi ob meji.

Da bi se uredili vsi primeri ljudi, ki jih razsodba Arbitražnega sodišča neposredno zadeva ZOS poziva k čimprejšnji realizaciji zavez države na področju arbitražne razsodbe, predvsem uresničitve zaveze, ki se tiče ureditve obmejne cestne infrastrukture.

Priprava nabora programov za novo finančno perspektivo

Občine vse skozi opozarjajo, da je treba pred projekti t.i. »mehkih vsebin«, urediti osnovno infrastrukturo. Za novo finančno perspektivo je treba narediti dobre nastavke in oblikovati projekte, ki bodo odražali dejanske potrebe občin. Treba se je izogniti nesmislu, ko evropski projekti narekujejo izgradnjo kolesarskih stez, na drugi strani pa marsikatero občino še nimajo zgrajenega vodovoda po njihovem celotnem.

Župani tako pozivajo Vlado naj prisluhne občinam, skupaj z njimi določi razvojne prioritete in pri pogajanjih v Bruslju vztraja pri konkretnih projektih in ne pri mehkih vsebinah. Treba je najti vsebine, ki bodo občinam prinesle koristne pridobitve. Posledično bo Slovenija tudi uspešnejša pri črpanju evropskih sredstev.

ZOS zato Vlado poziva, da oblikuje delovno skupino, v katero bodo vključena združenja občin in pristojna ministrstva, njen namen pa bo oblikovanje konkretnih programov, ki bodo odražali dejanske potrebe občin in posledično pripomogli k skladnejšemu razvoju Slovenije.

Ustanovitev pokrajin

Ker v Sloveniji še nimamo ustanovljenih pokrajin se posledično izgublja ogromno razvojnega potenciala in tudi evropskih sredstev. Z njihovo ustanovitvijo bi veliko naredili tudi na področju decentralizacije države in s tem bi veliko doprinesli tudi k politični stabilnosti države. Zadnji predlog ZOS v zvezi z ustanovitvijo pokrajin je bil, da bi se oblikovale na podlagi sedanjih statističnih regij.

Ne gre pozabiti na dejstvo, da so pokrajine ustavna materija in da je država zavezana k njihovi ustanovitvi. Na MJU so pripravljene podlage za njihovo ustanovitev, vendar je politična volja tista ki je ključna. Ključno je koliko naj jih bo in kje bodo njihovi sedeži.

ZOS zato predlaga organizacijo širšega posveta na temo pokrajin, na katerem bi bili predstavljeni tako pozitivne kot negativne strani ustanovitve pokrajin.

21. in 23. člen Zakona o financiranju občin

Pri črpanju sredstev iz naslova 21. člena ZFO je treba najti rešitev kako odpraviti togost porabe teh sredstev. Največjo težavo predstavlja povratni del teh sredstev, ki najbolj bremeni šibkejše občine. Treba je odpraviti anomalijo, ko se povratna sredstva ne štejejo v kvoto zadolževanja občine in razmisliti o načinu odpisa teh sredstev.

Predlagano je bilo tudi, da se ponovno pristopi k pripravi vložitve zahteve za oceno ustavnosti investicijskih transferjev.

Zakon o lokalnih volitvah

S spremembo Zakona o lokalnih volitvah se je določil termin rednih volitev za župane in občinske svetnike, in sicer tretja nedelja v novembru.

Združenje je ob sprejemu zakona sicer pozdravilo določitev stalnega termina rednih lokalnih volitev, vendar predlagalo, da se določi drugi termin, med drugim tudi zaradi sprejemanja občinskih proračunov. To se je sedaj v praksi pokazalo za težavno, predvsem za župane, ki so na novo izvoljeni.

ZOS zato predlaga spremembo Zakona o lokalnih volitvah in prestavitev termina volitev na prvo polovico volilnega leta.

Investicijska sredstva v šolsko infrastrukturo

Županje in župani so opozorili, da s strani Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport že od leta 2011 ni bilo objavljenega razpisa za investicije v šolsko in športno infrastrukturo. Sredstva, ki bi jih bilo nujno treba nameniti za to infrastrukturo občine nimajo, tudi zaradi krpanja finančnih lukenj, ki so posledica prenizke povprečnine.

Na to je predsednik ZOS Robert Smrdelj ministra Jerneja Pikala opozoril že na sestanku v letu 2018. Minister Pikalo je takrat povedal, da se zavedajo manjka sredstev in tega, da se je v zadnjih letih namenjalo manj sredstev kot bi bilo potrebnih. Dodal je, da bodo skušali zagotoviti čim več sredstev, čeprav vseh potreb na terenu, katerih je izredno veliko, ne bo moč zadovoljiti. Ministru je bilo tudi predlagano, da se pred samo objavo razpisa občine obvesti s predhodno najavo njegove objave.

Zato ZOS ponovno poziva pristojno ministrstvo, da čimprej pristopi k pripravi razpisa za prepotrebne investicije v šolsko in športno infrastrukturo.

Enak poziv ZOS naslovi tudi na Ministrstvo za kulturo, saj občine nujno potrebujejo tudi sredstva za investicije v tovrstno infrastrukturo.

NUSZ

Občine opozarjajo na težave pri zaračunavanju nadomestil za uporabo stavbnega zemljišča. Pojavlja je tudi bojazen, da se bodo sedanji odloki za odmero NUSZ znašli na Ustavnem sodišču, ki bo odločalo o njihovi ustavnosti.

Sprejem novega davka na nepremičnine se oddaljuje, zato bi bilo treba sam NUSZ pripeljati v to smer, da bo služil kot osnova določitve višine davka na nepremičnine.

Prenos cest v zasebni lasti na občine

Župani so opozorili na težave pri prenosih cest, ki so v zasebni lasti na občine. v praksi dostikrat prihaja do velikih nesmislov, zato občine dostikrat odlašajo z ureditvijo dejanskega stanja.

ZOS zato poziva Ministrstvo za infrastrukturo, da občinam zagotovi dodatna sredstva, s pomočjo katerih bodo občine hitreje pristopile k urejanju in razrešitvi zadev.

Verjamemo, da bomo našli skupen jezik in pot za potrebne izboljšave.

Lepo pozdravljeni,

Robert SMRDELJ
Predsednik Združenja občin Slovenije

V vednost:

- Ministrstvu za javno upravo: gp.mju@gov.si
- Ministrstvu za finance: gp.mf@gov.si
- Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo: gp.mgrt@gov.si
- Službi Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko: gp.svrk@gov.si
- Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport: gp.mizs@gov.si
- Ministrstvu za okolje in prostor: gp.mop@gov.si
- Ministrstvu za infrastrukturo: gp.mzi@gov.si